

მარიანა

სოფლის გოგო-ბიჭები გზის პირას იდგნენ, გვერდით ატმითა და გულაბი მსხლით სავსე კალათები ედგათ. მანქანები უწყვეტ ნაკადად მიედინებოდა და მოედინებოდა. ზოგი ჩერდებოდა, ზოგი არა. ყველაზე ადრე აჩა და ლადო იცლიდნენ ხელს. აჩა და ლადო დანარჩენებზე ორი-სამი წლით უფროსები იყვნენ, გამოცდილებაც მეტი ჰქონდათ და მოხერხებაც. გაჩერებას არ აცლიდნენ მანქანას: მისცვივდებოდნენ, დაურიდებლად გამოალებდნენ კარს და მანამ აქებდნენ თავიანთ საქონელს, სანამ თითო ჯამს მაინც არ გაყიდდნენ. გუცას რომ თავისი ატამი შეექო, ჭარხალივით გაწითლდებოდა. ამიტომ იყო, რომ ბევრს ვერაფერს ჰყიდდა. თუ იღბლიანი დღე არ დაუდგებოდა, ნახევარი კალათა ატამი უკანვე მიჰქონდა და კინოს ფულის მაგივრად გასამრჯელოდ დედის ლანძღვა-გინებას იღებდა.

აჩა და ლადო შუადღემდე ითავებდნენ საქმეს, ცარიელ კალათებსა და ფულს შინ აარბენინებდნენ და მერე მთელ დღეს მდინარეზე აღამებდნენ. მათ ადგილას რომ გუცა ყოფილიყო, საბანაოდ არ წავიდოდა. სახლში „კაცი, რომელიც იცინის“ ეგულებოდა. მერე და, რა საინტერესო ადგილას იყო გაჩერებული!

ბედი უნდა ყველაფერს, თორემ ჯობდა გუცას ატამს ლადოს ატამი!

...აი, მანქანა გაჩერდა. აჩა და ლადო მისცვივდნენ, კარი გამოაღეს, აქაქანდნენ. უცებ გუცა მათ შუა გაჩნდა და ატმით სავსე ჯამი ზედ ცხვირთან მიუტანა მგზავრს. მგზავრმა ცალი ხელით აჩას ჯამი მოიშორა, მეორეთი – ლადოსი, გუცას ჯამი კი ჩანთაში ჩაცალა და, კიდევ თუ გაქვსო, ჰკითხა. ორი ჯამი ატამი იყიდა და წავიდა. სახტად დარჩენილი ბავშვები გუცას მიაჩერდნენ. ამ დროს მეორე მანქანა გაჩერდა. გუცამ კიდევ გაყიდა ორი ჯამი ატამი. მესამე მანქანა, მეოთხე, მეხუთე... გუცას კალათა გაიცალა. განცვიფრებული ბავშვები პირდაღებული შეჰყურებდნენ გუცას. გუცამ ცარიელი კალათა მხარზე წამოიკიდა, შურით გაბერილ აჩასა და ლადოს შუაში ჩაუარა, ერთი დაცინვით ჩაიღიმა და ნელი ნაბიჯით გაუდგა გზას შინისაკენ,

დაბნეული, გაკვირვებული და აღფრთოვანებული ბავშვები თვალს ვერ აშორებდნენ შინისაკენ მიმავალ გუცას,

რა ყოჩაღი გოგოა გუცა!

რა მოხერხებული გოგოა გუცა!

რა ბედნიერია გუცა!

„რატომ დაბრუნდი?“ – კოპები შეიკრა დედამ.

„გავყიდე“, – დაუდევრად მიუგო გუცამ.

დედამ არ დაიჯერა.

ცარიელ კალათს რომ დაინახავს, მაშინ ხომ დაიჯერებს.

დედამ ცარიელი კალათა დაინახა.

„მართლა გაყიდე?“

გუცამ უხმოდ დადო ფული მაგიდაზე და, ვითომ აქ არაფერიო, თაროდან „კაცი, რომელიც იცინის“ გადმოიღო.

– გუცა!

გუცას ყრუდ ჩაესმა თავისი სახელი, მაგრამ ვერ მიხვდა, ვინ ეძახდა. ამ დროს გვერდში მუჯლუგუნის ჰკრეს და მაშინდა მოიხედა. გზის პირას მანქანა იდგა და თათია იქითკენ გარბოდა.

სანამ გუცა საბოლოოდ გამოერკვეოდა, მანქანა დაიძრა კიდევ.

ერთი ჯამი მსხალი აჩამ გაყიდა, ერთი ჯამი ატამი – ლადომ. აღებული მანეთიანები ორად გაკვეცეს, თფუ, თფუ, სიფთა – ბარაქაო, თქვეს და ამაყად მოავლეს თვალი დამარცხებულ წვრილფეხობას.

– გუცა ჯერ ტკბილ სიზმრებშია! – დაიძახა ვიღაცამ.

ყველამ გაიცინა.

გუცა აიძრინა, მაგრამ არაფერი უთქვამს.

რას იზამ, ასეთ ვარსკვლავზეა გაჩენილი!

– რამ გამოგაშტერა? – უსაყვედურა თათიამ და სავსე კალათა ისევ ძველ ადგილას დადგა.

– სულ ერთია, აჩას და ლადოს ვინ მოასწრებს; თავით გადადიან მანქანაში,

– მოინდომე და მოასწრებ. კინოში წამოხვალ ამ საღამოს?

– ეს თუ არ გავყიდე, – კალათს გაჰკრა ფეხი გუცამ, – კინოს ფულს არ მომცემს დედაჩემი.

– მაინც წამოდი. მე მაქვს ფული.

– თუ არ გავყიდე, არ გამომიშვებს.

მოსახვევში მანქანა გამოჩნდა. ბავშვებმა ჯამებს ხელი დაავლეს და მოემზადნენ, მანქანა სწორედ იმ ადგილას გაჩერდა, სადაც აჩა და ლადო იდგნენ. გუცამ მძღოლს მოჰკრა თვალი. მძღოლს ოთხკუთხა თავი და სქელი, გადაბმული წარბები ჰქონდა. მგზავრები არ დაუნახავს: აჩა და ლადო რას დაგანახებენ?! ბავშვები ჯგროდ ეხვიდნენ მანქანას. აჩა და ლადო ენის გაუჩერებლად რატრატებდნენ. უცებ მთელმა ჯგუფმა ოდნავ უკან დაიხია:

მანქანიდან მგზავრი გადმოვიდა, სათვალე მოიხსნა და ღიმილით მოავლო თვალი აყაყანებულ ბავშვებს. მერე მანქანისკენ შებრუნდა.

– გადმოდი, დიანა, ცოტა მუხლი გავმართოთ.

დიანა!

დიანა მოხდენილი ქალი იყო, ყელმოღერებული, მკერდმაღალი და წერწეტა. გადმოვიდა თუ არა მანქანიდან, მაშინვე ბავშვებს დაუტატანა:

– გაჩუმდით, ნუ წაიღეთ ყურები!

ბავშვები გაისუსნენ. შუა არდადეგებში უეცრად არემარეს მასწავლებლის მრისხანე აჩრდილი გადაეფარა.

დიანას ქმარმა გაიცინა:

– დაანებე თავი, ალებ-მიცემობა ეკონომიური პოლიტიკის ნაწილია.

ოთხკუთხათავიანი მძღოლიც გადმოვიდა მანქანიდან.

– ვიყიდოთ ხილი, ლევან ალექსანდროვიჩ?

– უნდა ვიყიდოთ, – მიუგო მგზავრმა, – თუ საკუთარი ღირსების გრძნობა გვაქვს.

– აი, ეს კარგი ატამი ჩანს, – ლადოს ჯამზე მიუთითა დიანამ.

ლადოს გული მოეცა და დაიქოქა, მაგრამ დიანას მკაცრ მზერას წააწყდა და მაშინვე გაჩუმდა.

– აბა, მაჩვენე, ბიჭიკო, – მძლოლმა ჯამი გამოართვა ლადოს და ატამს დახედა – მართალია, არ არის ურიგო. სათვალთანმა მგზავრმა გაიღიმა და ისევ ბავშვებს მოავლო თვალი. წამით გუცაზე შეაჩერა მზერა. გუცა გაწითლდა და თავი ჩალუნა. მგზავრმა ლადოს ჯამიდან ატამი აიღო, ხელში შეატრიალა, დაყნოსა და ისევ თავის ადგილას დადო.

– აი, იმ გოგონასა აქვს კარგი ატამი, – თქვა უცებ და თითი გუცასკენ გაიშვირა.

გუცა კიდევ უფრო გაწითლდა.

– რა იცი? – გაიკვირვა დიანამ.

– მითხარი, როგორი პატრონი გყავს და გეტყვი, როგორი ატამი ხარ,

– თქვა დიანას ქმარმა, – შეხედე, რა მშვენიერი ბავშვია.

– ბავშვს რა ჭკუა აქვს, ლევან ალექსანდროვიჩ, ჩვენ ატამი უნდა ვჭამოთ, – შენიშნა მძლოლმა.

– თქვენ ვაჭრობის ესთეტიკური მხარე არ გესმით.

სათვალთანმა მგზავრმა თითით მოიხმო გუცა.

გუცა მიუახლოვდა.

სათვალთანმა მგზავრმა რამდენიმე ატამი ამოიღო კალათიდან.

– ნახეთ, რა ატამია!

– რა არის ასეთი? – იკითხა დიანამ და ატამებს ხელით დაუწყო სინჯვა.

– ლამაზია, – განუმარტა მგზავრმა და გუცას მიუბრუნდა, – სწორს არ ვამბობ, ქალბატონო გამყიდველო?

გუცამ ოდნავ ასწია თავი და გაიღიმა.

ვყიდულობთ, ლევან ალექსანდროვიჩ? – იკითხა მძლოლმა.

– რა თქმა უნდა!

– რამდენი ავილო?

– სულ აილე... ოღონდ რაში ჩავყაროთ?

– პარკების მეტი რა მაქვს!

– რად გინდა ამდენი ატამი?! – შეიცხადა დიანამ.

– რა ვიცი...

– სულ შენ შეგაჭმევ!

– მე ხვალ უკან ვარ დასაბრუნებელი და შემძლია კიდეც ვიყიდო. ხვალაც ხომ გექნებათ, ქალბატონო გამყიდველო?

– დიახ...

მძლოლი ამასობაში დარდიმანდულად დაფაცურდა. საიდანღაც ქალაქის პარკები გამოაძვრინა, ატმით დატენა და ცარიელი კალათი ორივე ხელით გაუგორა გუცას.

– რა ღირს? – იკითხა დიანამ.

– ჯამი მანეთი.

– რა ამბავია, ჯამი მანეთი?

გუცა გაწითლდა.

– დიანა! – ღიმილითა და საყვედურით უთხრა ქმარმა.

დიანამ მხრები ლამაზად აიჩეჩა.

– უცნაური ხალხი ხართ ეს მამაკაცები: თვითონ არ იცით ვაჭრობა და არც სხვას აცლით, – მერე გუცას მიუბრუნდა, – სულ რამდენიჯამია?

“ათი, – თავი არ აუწევია, ისე მიუგო გუცამ. დიანას ქმარმა ფული გადაიხადა, მერე ცოლთან მივიდა, ხელიმხარზე მოხვია და უთხრა:

– უცნაური ხალხი ხართ ეს დედაკაცები: არც სილამაზე გაკლიათ და არც სიკაპასე.

დიანა ისე გაინაბა, როგორც მოთვინიერებული ნადირი, რომელსაც გული ისევ ტყისკენ მიუწევს, მაგრამ იცის, რომ პატრონის მომწუსხველ ძალას ვეღარსად გაექცევა.

– პირველყოფილ სილამაზეს ახლა იშვიათად შეხვდება კაცი, – ისეთი ღიმილით თქვა მგზავრმა, თითქოს სჯერა კიდევ თავის ნათქვამის და არცა სჯერაო, – შეხედე რა ნაკვთები აქვს, რა თმა, რა თვალები! ერთ დროს ჩვენც ასეთი ლამაზები და ასეთი პირველყოფილები ვიყავით.

– შენ ჯერ კიდევ პირველყოფილი ხარ, – უთხრა დიანამ.

ქმარმა გაიცინა. მერე გუცას მიუბრუნდა და კომიკური სერიოზულობით უთხრა:

– შეხვედრის ოფიციალური ნაწილი დამთავრებულია. ერთმანეთი როდისღა გავიცნოთ? – ამ სიტყვებით ხელი გაუწოდა და დაუმატა, – მე გახლავართ ლევან ქართველიშვილი.

გუცამაც გაუწოდა ხელი. ასეთ სიტუაციაში არასოდეს მოხვედრილა, მაგრამ რახან ხელს გიწვდიან, ალბათ, უნდა ჩამოართვა.

– შენ რალა გქვია? – ჰკითხა ლევან ქართველიშვილმა.

აქ მოხდა ისეთი რამ, რასაც არავითარი ლოგიკური განვითარება, ყოველ შემთხვევაში, არავითარი თვალსაჩინო ლოგიკური განვითარება წინ არ უძლოდა: სრულიად მოულოდნელად, რაღაც უცნობი, ამოუხსნელი იმპულსის წყალობით, გუცამ თავი ასწია, ბრიალა თვალები პირდაპირ სახეში შეანათა ლევან ქართველიშვილს და უთხრა:

– მარიანა.

ლევან ქართველიშვილი ისე დააცქერდა გუცას, თითქოს სიცილს ძლივს იკავებდნო. ერთხანს ასე უყურა, მერე ცოლს გაუღიმა და თითქოს თავისთვის ჩაილაპარაკა:

– მარიანა... მდა... – ბოლოს ისევ გუცასკენ მიტრიალდა და უთხრა, – ქალბატონო მარიანა, ერთი სურათი რომ გადაგიღო სამახსოვროდ, ხომ არ გამიწყრები? – და პასუხისთვის არ დაუცდია, ისე გასძახა მძლოლს:

– სერგო, თუ ძმა ხარ, კინოაპარატი მოიტა.

სერგომ მოიტანა.

დიანამ წარბები აზიდა და ამ პოზამ თითქოს უფრო მკაფიოდ გამოაჩინა მისი სილამაზე.

გუცა თავდახრილი იდგა.

ლევან ქართველიშვილმა აპარატი დაუმიზნა და ჩართო. გუცამ ნელა ასწია თავი, ლევან ქართველშვილს თმა ოდნავ შეჭადარავებული ჰქონდა.

აპარატი გაჩუმდა.

-გმადლობთ, – გაიღიმა ლევან ქართველიშვილმა, – ახლა კი, მგონი გამოთხოვების ჟამიც დადგა. აბა, ნახვამდის, მარიანა, – ამ სიტყვებით მანქანას მიაშურა. ჯერ ცოლი შეუშვა, მერე თვითონ ჩაჯდა.

გუცა იმავე ადგილას იდგა.

მანქანა დაიძრა. ლევან ქართველიშვილმა მოიხედა და ღიმილით დაუქნია ხელი. გუცას რაღაც უცნაურმა ძალამ სხეულში ელექტრონიკით დაუარა, ერთი მძლავრად შეატოკა ადგილზე და გაქრა.

გუცას საპასუხოდ ხელი არ დაუქნევია.

მანქანა თვალს მიეფარა.

გუცამ ახლავდა იგრძნო, რომ ქვედა ტუჩი კბილებშუა ჰქონდა მოქცეული.

უცებ ზურგიდან ხმა მოისმა.

აჩას ხმა იყო.

აჩამ კომიკური თეატრალით შესძახა:

– ო, მარიანა!

ფიცხლად მოუტრიალდა, მაგრამ აჩას ხმას რომ ბავშვების გულიანი სიცილი აჰყვა, მოწყვეტით შედგა. ქვედა ტუჩი ისევ კბილებშუა მოიქცია.

მერე ნელა შებრუნდა. კალათას ხელი დაავლო და წავიდა. ცდილობდა, რაც შეიძლება, დაუდევარი გამომეტყველება მიეღო და, რაც შეიძლება, მშვიდად ევლო. ბავშვებს რომ გაუსწორდა, აჩამ ამოიკვნესა:

– ო, მარიანა!

ბავშვებმა კვლავ სიცილ-ხარხარი ატეხეს.

გუცამ გზა გადაჭრა და სახლისაკენ მიმავალ ბილიკს დაადგა.

ბავშვების სიცილი კიდევ კარგახანს ისმოდა.

გუცას ცრემლები ყელში ებჯინებოდა, მაგრამ ამის მიზეზი ბავშვების „ო, მარიანა!“ არ ყოფილა, სხვა რაღაც იყო: რაღაც უცნაური და გაუგებარი უმწეობა რაღაც უცნაური და გაუგებარი ძალის წინაშე.

„ციდან ეშვებოდა წვიმის წვეთები“, გაიფიქრა გუცამ.

წყნარი, მზიანი დილა იყო. გუცას გაუკვირდა, წვიმის წვეთები რა შუაშაო და ისევ გაიფიქრა: „ციდან ეშვებოდა წვიმის წვეთები“.

მერე რამდენჯერმე ეცადა თავიდან ამოეგდო ეს სულელური, უადგილო ფრაზა მაგრამ რამდენჯერაც სხვა რამეზე დაიწყო ფიქრი, ცნობიერებაში იმდენჯერ მკაფიოდ ამოტივტივდა: „ციდან ეშვებოდა წვიმის წვეთები“, ამასობაში სახლსაც მიაღწია. კარი შეაღო. კალათა კუთხეში მიაგდო და გაიფიქრა: „ციდან ეშვებოდა წვიმის წვეთები“.

მეორე ოთახიდან დედის ხმა გაისმა:

– შენა ხარ, გოგო?

– მე ვარ.

– რატომ დაბრუნდი? – ხმას აუწია დედამ.

– გავყიდე.

დედა, ეტყობა, ასეთ პასუხს არ მოელოდა. უხმოდ შემოვიდა და კუთხეში მიგდებული კალათა რომ დაინახა, გაკვირვებული მოუბრუნდა გუცას:

– მართლა გაყიდე?

გუცამ ფული მაგიდაზე დადო.

– რამდენად გაყიდე? – დაეჭვებით ჰკითხა დედამ და ფულს თვლა დაუწყო:

– თითო მანეთად.

დედას გულზე მოეშვა.

– ასე არ სჯობს სხვის კუდში ჩანჩალს? შენ ისეთი დედ-მამის შვილი ხარ, ერთი ბავშვი ვერ უნდა გიტოლდებოდეს მთელ სოფელში. მამაშენს ქვა რომ გამოაბა კისერზე და წყალში გადააგდო, ფულს ამოიტანს. მე ვარ და მეზობლის ქალებს სულ ჩემი

სიმარჯვე და მოხერხება აქვთ სალაპარაკოდ. შენ ვის გამოემსგავსე ასეთი უნიათო? ძალით თუ არ წამოგაგდო კაცმა ლოგინიდან, საღამომდე იძინებ, – დედა ეშხში შევიდა და გაუტია. გაყიდული ატამი სულ გადაავიწყდა, – შენხელა გოგო ცოტა უნდა მიდგე და მოდგე, ცხოვრებას აზრი გაუგო და პატარა ოჯახსაც წაადგე, – გუცას მობეზრდა ამდენი ჭკუის სწავლება და თავის ოთახში გავიდა, – გაძრომაც უნდა იცოდე ახლა შენ და გამოძრომაც, თუ არ გინდა, რომ შენს გამოსარჩენს სხვა გამორჩეს. აბა ისე რის მაქნისი ხარ!..

მერე კარმა გაიჭრაჭუნა. დედა ეზოში გავიდა. გუცამ წიგნი გადმოიღო თაროდან და, წინა ღამეს რომ შეწყვიტა კითხვა, იმ ადგილას გადაშალა, მაგრამ გული ვერაფრით ვერ დაუდო: თითო წინადადებას ათჯერ კითხულობდა და ბოლოს მაინც ის აზრი გამოჰქონდა, რომ „ციდან ეშვებოდა წვიმის წვეთები“. მაშინ წიგნი მაგიდაზე მიაგდო, ტახტზე წამოწვა, ხელები თავქვეშ ამოიღო და ჭერს მიაჩერდა.

„ციდან ეშვებოდა წვიმის წვეთები“.

წვიმის წვეთები...

სოფელი შემოდგომის სქელ ნისლში გაეხვია.

ცრის და ცრის.

ეზოს კუთხეში ობლად დარჩენილ ალვის ხეებს წვიმის წვეთები ჩამოსდით და გული ეკუმშებათ.

გული ეკუმშებათ.

გული ეკუმშებათ...

გუცამ საშინელი მარტოობა იგრძნო;

უცნაური სევდა შემოაწვა.

მერე ლეიბქვეშ შეაცურა ხელი და სქელი რვეული გამოიღო. ეს რვეული გუცას ერთადერთი მესაიდუმლე იყო. შიგ დღიურები ეწერა, საკუთარი ლექსები და, საერთოდ, ყველაფერი, რისი გამხელაც არავისთან არ შეიძლებოდა, არც დედასთან, არც თათიასთან და, მით უმეტეს, არც სხვა ვინმესთან.

გუცამ რვეულს დახედა და გაუკვირდა. ვერ მიხვდა, რისთვის გამოიღო.

რვეული გულზე დაიდო და კვლავ ჭერს მიაჩერდა.

უცებ ზეზე წამოვარდა.

ტანში რაღაც უცნაურმა ჟრუნტელმა დაუარა და გულს ზღვა სიხარული შემოაწვა. ეს სიხარული ისევე მოულოდნელად გაჩნდა, როგორც წელანდელი სევდა. და წელანდელ სევდასავით ტკბილი, გამოუცნობი და ყოვლისმომცველი იყო.

უჩვეულო განცდამ წამით გაანათა გუცას სული და მყისვე ელვასავით ჩაქრა. თითქოს შორეული მოგონება ეწვია და აღქმა ვერ მოასწრო.

ნამდვილი და ეჭვმიუტანელი დარჩა გაოცება.

გუცამ რვეული ისევ აიღო, საწერ მაგიდას მიუჯდა, თვალები დახუჭა და გაირინდა.

ქვეყნიერება შემოდგომის ცივ ნისლში გაეხვია.

წვიმს და წვიმს.

დედამიწა დაცარიელდა.

ობლად დარჩენილ ალვის ხეებს წვიმის წვეთები ლაპალუპით ჩამოსდით.

გამარცხლები დგანან და პირქუშად გაჰყურებენ ცივ უსასრულობას.

და გული ეკუმშებათ.

გული ეკუმშებათ.

გული ეკუმშებათ.

ნისლში გახვეული უფერული გზები ყოველმხრივ მიდიან და უკან აღარ ბრუნდებიან.

გადაუღებლად წვიმს.

წვიმს.

წვიმს.

გუცამ კალმისტარი გვერდზე მიაგდო და წამოდგა. ახლა იცოდა, რისთვის გამოიღო რვეული. ლექსი ან დღიური უნდა დაეწერა. როცა მნიშვნელოვანი რამ შეემთხვეოდა, ყოველთვის ლექსებსა და დღიურებს წერდა, მაგრამ ახლა ისიც იცოდა, რომ დღეს არც ლექსი დაიწერებოდა და არც დღიური.

ერთხანს ბოლთას სცემდა. მერე რამდენჯერმე კიდევ მიუჯდა მაგიდას. ცდილობდა გაერკვია, რა ხდებოდა მის თავს.

ყველაფერი ამაო იყო.

ბოლოს გაბრაზდა, რვეული სწრაფად დახურა და ლეიბქვეშ შეინახა, თვითონ ერთხანს იბორიალა, მერე გულადმა დაწვა, წელანდელივით თავქვეშ ამოიწყო ხელები და წელანდელივით მიაჩერდა ჭერს.

ვერ იქნა და ვერ მოიშორა უცნაური უგუნებობა. თუმცა უგუნებობა არც ეთქმოდა იმას, რასაც გუცა განიცდიდა. არც სხვა რამე ეთქმოდა. ყოველ შემთხვევაში, გუცას ვერაფერი სიტყვა ვერ მოეგონებინა ამ უჩვეულო ბურუსის გამოსახატავად.

გარკვევით მხოლოდ ერთი რამ იცოდა: ძალიან ეშინოდა დედა არ შემოსულიყო და არ გამოლაპარაკებოდა.

სხვა ყველაფერი გაურკვეველი იყო.

ხანდახან გუცას უნდოდა ყოფილიყო სადმე შორს, ძალიან შორს, სადაც არაფერი არ არის, სადაც ვერავინ მოგწვდება და ვერავინ დაგინახავს. მეორე წუთს ტოლ-ამხანაგებში ყოფნა, მათთან თამაში და მხიარულება მოენატრებოდა.

მოენატრებოდა?

იქნებ ნატვრა ერქვა სულის ამ გაუგებარ მოძრაობას?

მაგრამ რისი ნატვრა?

გუცამ არ იცოდა.

მერე ეს ორი სურვილი, სურვილი შორეული მარტოობისა და თანატოლებში ყოფნისა, ერთმანეთს შეეხო სადღაც, რომელიღაც წერტილში, რომელიც არც შორს იყო და არც ახლო, ერთმანეთში შეზავდა, უცნაურ, არარსებულ ფერად იქცა და თეთრად შედებილ ჭერს შეერია...

გზასა და მდინარეს შუა, მწუხარე ყვავილებით მოფენილ მინდორზე, აჩა გამოჩნდა.

– ო, მარიანა! – საყვედურით გადააქნია თავი აჩამ, წარბები აზიდა და თითქოს უფრო მკაფიოდ გამოაჩინა დიანას სილამაზე.

დიანა დოინჯშემოყრილი, პერანგისამარა იდგა ბრწყინვალე ჭაღებით გაჩახჩახებულ დარბაზში და მტრულად უყურებდა მარიანას.

– რა ამბავია ჯამი მანეთი?

ლობის უკან წარბებგადაბმულმა მძლოლმა ამოჰყო ოთხკუთხა თავი და დაიწრიპინა:

-ალებ-მიცემობა ეკონომიური პოლიტიკის ნაწილია.

მერე ვეება პირი გაალო, უხმოდ გადაიხარხარა და ისევ ლობის ძირას ჩაიმალა.

დიანა ძალიან ლამაზი იყო და გრძელი ფრჩხილები ჰქონდა.

წვიმა წამოვიდა და დამჭკნარი ყვავილები გამოაცოცხლა.

დიანას ქმარმა სადავე მოსწია. თეთრი ცხენი ყალყზე შედგა და გაჩერდა.

დიანას ქმარს ლურჯი ქულაჯა ეცვა, მხარზე მშვილდი ჰქონდა გადაკიდებული და თავზე ფეტრის შლაპა ეხურა.

– სად არის შენი დედინაცვალი?

– მე მარიანა ვარ. არ გახსოვთ, ატამი რომ იყიდეთ? – მარიანას ცრემლი ყელში მოებჯინა, – აი, დიანას ახსოვს.

მარიანა მოტრიალდა. დიანა გამქრალიყო.

დიანას ქმარმა გაიცინა და სადავე, რომელიც საჭე იყო, მარცხნივ მიატრიალა. ცხენი გრიალით დაიძრა და თვალს მიეფარა.

„ვერ მიცნო“, – გაიფიქრა მარიანამ და ცრემლები წასკდა.

– ო, მარიანა! – განწირული ხმით თქვა აჩამ და ცარიელი კალათებით ჟონგლიორობა დაიწყო.

მარიანამ ხელი პირზე მიაფარა აჩას.

– სსუუ...

იმ მხრიდან, სადაც დიანას ქმარი გაუჩინარდა, შორეული ხმა მოისმა:

– მარიანააა!

– მე მეძახიან, აჩა, გესმის?

– გეძახიან არა!

– მარიანააა!

მახილს ექოთა მთელი გუნდი გამოეპასუხა:

– მარიანააა!

გუცამ თვალეზი გაახილა.

ფანჯრის ძირში, სადაც გზა გადიოდა, ბავშვები ხმაურობდნენ.

– ეტყობა, არაა სახლში.

ეს ლადოს ხმა იყო.

– იმალება, – თქვა აჩამ.

ბავშვების ხმა თანდათან მიწყდა.

მერე კარი გაიღო და თათია შემოვიდა.

– შენ მაგაზე ნუ გაბრაზდები, – უთხრა თათიამ.

– რაზე?

– გაბრაზება თუ შეგატყვეს, უარესს გიზამენ.

– მეძინა.

– კინოში წამოხვალ ამ საღამოს?

– არ მინდა.

– მაგათ ყურადღება არ უნდა მიაქციო.

– არც ვაქცევ.

– აბა, კინოში რატომ არ მოდიხარ?

– მეზარება.

– ნუ ხარ რა, გუცა, ასეთი შეწუხებული.

– შეწუხებული ვარ? – გუცამ, გაღიმება სცადა.

– აბა რა ხარ!

– თუ გინდა საბანაოდ წავიდეთ, – გუცამ თვითონაც არ იცოდა, მართლა უნდოდა საბანაოდ წასვლა თუ ეს ისე თქვა თათიასთვის რომ უგუნებობა არ შეემჩნევიდინა.

– წავიდეთ.

მდინარე კრიალა იყო. ფსკერი ისე ჩანდა, როგორც ზედაპირი.

გოგონებმა გახდა დაიწყეს.

გუცა სულმთლად გაშიშვლდა.

უკვე ორი-სამი წელი იყო, რაც გოგონებს ერთმანეთის თანდასწრებით გაშიშვლება ერცხვინებოდათ, მაგრამ გუცა რაღაც უცნაურ, დაუძლეველ სურვილს დაემორჩილა და გაშიშვლდა. მერე უცებ მოეჩვენა, რომ მდინარეზე წამოსვლაც მხოლოდ ამიტომ მოიწადინა.

„რა სისულელეები არ ემართება ადამიანს!“ – გაიფიქრა გუცამ და გაიზმორა.

– რა ლამაზი ტანი გაქვს, გუცა! – უთხრა თათიამ.

გუცა ფრთხილად წავიდა წყლისკენ.

– თემოებიც როგორ წამოგზრდია! – შეთქმული ხმით დაატანა მერე და კრიტიკულად შეათვალიერა საკუთარი თემოები.

გუცას მალე მოხეზრდა ბანაობა, ნაპირზე გამოვიდა, გულაღმა გახწვა ბალახში.

ცაზე ღრუბლის ნაფლეთები დაცურავდნენ.

ღრუბლები გაცივდება და წვიმის წვეთებად იქცევა. წვიმის წვეთები მდინარეს შეუერთდება. მზე რომ დააჭერს, აორთქლდება და ისევ ღრუბლებად აეკრობა ცას. მერე ყველაფერი თავიდან დაიწყება. ყოველთვის ასე იქნება. ასე იქნება ათასი წლის შემდეგაც. მაშინ გუცას მაგივრად სხვა ვინმე გაწვება გულაღმა ბალახში.

მაგრამ გუცამ ვერ წარმოიდგინა, როგორ უნდა დაცურავდნენ ღრუბლები ცაში, როგორ უნდა იყოს მდინარე კამკამა და როგორ უნდა იწვეს ბალახში სხვა ვინმე, როცა გუცა აღარ იქნება.

უცებ თათიას ხმამ გამოარკვია.

თათიამ თქვა:

– ხვალ დაბრუნდება.

გუცა მიხვდა, რაზე იყო ლაპარაკი. ამიტომ გაკვირვებული სახე მიიღო.

– ვერ გავიგე, რას ამბობ.

– კი გაიგე, მაგრამ არ ამხელ, – თქვა თათიამ, თვითონვე გაწითლდა და დაუმატა, – რა ლამაზი ქალი იყო არა, დიანა?

– ძალიან!

– შენ უფრო ლამაზი ხარ.

– კარგი ერთი!

– აღარ ვიბანაოთ?

– ვიბანაოთ, თუ გინდა.

ვერც ბანაობამ მოჰგვარა შვება გუცას, მთელი საღამო ერთ ადგილას ვერ ისვენებდა. ძილის დრო რომ მოვიდა, დედა გაუჯავრდა: რას დაბორიალობ წაღმა-უკულმა, დაწევი და დაიძინეო. დაწოლით კი დაწვა, მაგრამ ძილი დიდხანს არ მიკარებია. სხეულზე ცეცხლი ეკიდა. თითქმის მთელი ღამე ტრიალებდა ლოგინში. თან იმისი ეშინოდა, დედამ არ გაიგოს, რომ არ მძინავსო.

დილით დედა სადღაც წავიდა და გუცამ თავისი საყვარელი წითელი კაბა ჩაიცვა. დედა რომ გაიგებდა, ეჭვი არაა, შავ დღეს დააყრიდა, მაგრამ, სანამ გაიგებდა, მანამ ხომ ეცმებოდა და მერე რაც გინდა მომხდარიყო, ეგ აღარ ადარდებდა.

კაბა ცოტა დამოკლებულიყო. ესე იგი, ამ ორ თვეში კიდევ მოუმატია სიმაღლეში.

გუცა ისედაც ყველაზე მაღალი იყო თავის ტოლებში.

მერე დიდხანს იტრიალა სარკესთან.

თათიას ნათქვამი: შენ უფრო ლამაზი ხარო, რა თქმა უნდა, არ დაუჯერებია, მაგრამ მაინც დაკვირვებით შეათვალიერა საკუთარი თავი.

სწორი, მოგრძო სახე, შავი თვალ-წარბი, გრძელი წამწამები, ოქროსფერო თმა... ტანი მართლა არ ჰქონდა ცუდი, არც ფეხები...

გუცამ თმა ლამაზად დაივარცხნა და ატმით სავსე კალათა აიღო, რომელიც დედას, როგორც ყოველთვის, დილაადრიან გაემზადებინა,

ბავშვები უკვე გზისპირას ჩამწკრივებულიყვნენ.

– რას გამოპრანჭულხარ?! – ამრეზით შემოხედა აჩამ.

გუცა დღეს უკეთეს გუნებაზე იყო და აჩასთვის ყურადღება არ მიუქცევია.

მანქანები მიდიოდნენ და მოდიოდნენ. ზოგი ჩერდებოდა, ზოგი არა, გუცა ერთთავად მარცხნივ იყურებოდა, საიდანაც ის მანქანა უნდა გამოჩენილიყო.

ამიტომ ბევრი არაფერი გაუყიდია.

შუადღის ხანს აჩამ და ლადომ ვაჭრობა მოათავეს.

აჩა გუცას მიუახლოვდა.

– თუ გინდა მოგეხმარები.

აჩას ხმაში სერიოზული კილო ჭარბობდა, მაგრამ გუცამ მაინც შეუბღვირა.

– უშენოდაც გავყიდი.

აჩამ მხრები აიჩეჩა.

– როგორც გინდა, – და ლადოს მიუბრუნდა, – წამო, ლადო, წავიდეთ.

აჩა და ლადო წავიდნენ. გუცა იყურებოდა და იყურებოდა მარცხნივ, საიდანაც თბილისისკენ

მიმავალი მანქანები უნდა გამოჩენილიყო. რა იქნებოდა, იმ მანქანას რომ ჩამოევლო და გუცა აქ არ დახვედროდა...

...მანქანა გზისპირას გაჩერდა. ბავშვები მაშინვე შემოეხვივნენ. მანქანიდან ახოვანი, მოხდენილი კაცი, ლევან ქართველიშვილი გადმოვიდა, ბავშვები დაკვირვებით მოათვალიერა და იკითხა:

„მარიანა სადაა?“

„მარიანა ავადაა“, – ნაღვლიანი ხმით მიუგეს ბავშვებმა.

„რა დაემართა?“

„არ ვიცი. ექიმმა ვერაფერი გაუგო“.

„ჩქარა წამიყვანეთ! – ალელვებული კილოთი თქვა ლევან ქართველიშვილმა და მძლოლს მიუბრუნდა, – აქ დამელოდე, სერგო“.

გუცა სიცხით გათანგული იწვა. თვალებზე ბინდი გადაჰკროდა. ყველაფერი ბურუსში გახვეულიყო. მხოლოდ ულმობელი სიკვდილი მოჩანდა ჰორიზონტზე. სიკვდილი ფეხაკრეფით უახლოვდებოდა და თანდათან იზრდებოდა. ამ დროს კარი გაიღო. ლევან ქართველიშვილს გუცას დანახვაზე თვალებში სიხარულის შუქი ჩაუდგა.

„რა დაგემართა, მარიანა?“

გუცამ სუსტი ღიმილით გაიღიმა.

„არ ვიცი“.

ბურუსი გაიფანტა. სიკვდილი უკან-უკან წავიდა.

ლევან ქართველიშვილი დაიხარა, გახურებულ შუბლზე აკოცა გუცას. მერე მაჯა გაუსინჯა.

„ექიმი სად არის?“

ექიმი შემოვიდა და თქვა:

„გაციებული არ არის, ანგინა არა აქვს, ხიხინი არა აქვს, ფილტვების ანთება არა აქვს, დიფტერია არა აქვს“...

ექიმმა ხელები უმწეოდ გაშალა და ქვედა ტუჩი ნიჩაბივით გამოიშვირა.

„სასწრაფოდ თბილისში უნდა წავიყვანოთ“, – თქვა ლევან ქართველიშვილმა.

მერე გუცა ლევან ქართველიშვილის გვერდით იჯდა მანქანაში და მძლოლი, რომელსაც ოთხკუთხა თავი და გადაბმული წარბები ჰქონდა, ქარივით მიაქროლებდა მანქანას.

როცა რომელიმე მანქანა გაჩერდებოდა, ოცნების ფერად ღრუბლებს თათიას მუჯლუგუნი ფანტავდა.

თათიამ კიდევ ერთხელ ჰკრა მუჯლუგუნი, ამჯერად ცოტა უფრო მაგრად, და ალელვებული ხმით შესძახა:

– მოდის!

ის მანქანა გამოჩნდა. გუცამ მაშინვე იცნო მძღოლის ოთხკუთხა თავი.

გულმა ბაგაბუგი დაუწყო.

სირბილით გადავიდა გზაზე. ხელში ატმით სავსე ჯამი ეჭირა...

მძღოლმა ბოლო წამს მოასწრო, საჭე მარცხნივ შეატრიალა. მანქანა კვილით გაჩერდა.

– რას შვრები, შენი!

საზურგეზე გადაწოლილმა კაცმა, რომელიც გუშინ ლევან ქართველიშვილი იყო, თვალები გაახილა, დაბნეულად მიმოიხედა, დაფანტული მზერა წამით გუცაზე შეაჩერა და ნამძინარევი ხმით ჰკითხა მძღოლს:

– რა მოხდა, სერგო?

– არაფერი, – ძლივს ამოღერდა სიბრაზისა და შიშისაგან ფერდაკარგულმა მძღოლმა და გადმოქაჩული თვალები გუცას მიაპყრო, – ეს დამთხვეული ღლაპი!..

ლევან ქართველიშვილმა აზრგამოცლილი მზერა კიდევ ერთხელ მოავლო გუცას და თქვა:

– ააა!

ეს „ააა!“ ბოლოს მთქნარებაში გადაუვიდა, თვალები დახუჭა და საზურგეს მიესვენა...

მანქანა წავიდა...

...შუა გზაში მარტოდმარტო იდგა გუცა, მარიანა, წვივმაღალი, შოლტივით გოგო; წითელი კაბა ეცვა, ოქროსფერი თმა გამხდარ მხრებზე ეფინა.

იდგა და უძრავი სახით გაჰყურებდა გზას, სადღაც შორს, უსასრულობაში რომ მიდიოდა, რათა აღარასოდეს დაბრუნებულიყო.

ფეხებთან ჯამის ნამსხვრევები ეყარა.